

**Vilniaus
universiteto
leidykla**

Lietuvos istorijos studijos

ISSN 1392-0448
eISSN 1648-9101

VILNIUS UNIVERSITY

Scholarly Journal

Studies of Lithuania's History

2019

Vol. 44

Published since 1992

Vilnius University Press
Vilnius, 2019

ISSN 1392-0448
eISSN 1648-9101

VILNIAUS UNIVERSITETAS

Mokslo žurnalas

Lietuvos istorijos studijos

2019

44 tomas

Leidžiamas nuo 1992 metų

Vilniaus universiteto leidykla

Vilnius, 2019

The journal is published twice a year

Editorial Board

Editor-in-Chief

Prof. dr. *Alfredas Bumblauskas* Vilnius University (History 05 H)

Executive Secretary

Doc. dr. *Tomas Vaiseta* Vilnius University (History 05 H)

Editors:

Prof. dr. *Zenonas Butkus* Vilnius University (History 05 H)
Prof. habil. dr. *Bogusław Dybaś* Nicolaus Copernicus University, Toruń / Scientific Centre of the Polish Academy of Sciences in Vienna (History 05 H)
Prof. habil. dr. *Sven Ekdahl* Göteborg University (History 05 H)
Prof. dr. *Robert Frost* University of Aberdeen, United Kingdom (History 05 H)
Prof. habil. dr. *Edvardas Gudavičius* Vilnius University (History 05 H)
Dr. *Magnus Ilmjärv* Tallinn University (History 05 H)
Dr. *Neringa Klumbytė* Miami University, United States of America (Philosophy 01 H)
Dr. *Michail M. Krom* European University at St. Petersburg (History 05 H)
Prof. dr. *Mathias Niendorf* Ernst-Moritz-Arndt Universität Greifswald (History 05 H)
Prof. habil. dr. *Zenonas Norkus* Vilnius University (Sociology 05 S)
Prof. dr. *Rimvydas Petrauskas* Vilnius University (History 05 H)
Dr. *Sergey Polekhov* Institute of Russian History, Russian Academy of Sciences (History 05 H)
Dr. *Darius Staliūnas* Lithuanian Institute of History (History 05 H)
Prof. habil. dr. *Rafal Witkowski* Adam Mickiewicz University in Poznań (History 05 H)

Address:

Vilnius University Faculty of History
7 Universiteto St., LT-01513 Vilnius, Lithuania
E-mail: istorijos.studijos@gmail.com
<http://www.journals.vu.lt/lietuvos-istorijos-studijos>

The articles were reviewed by two experts

Included in:

Central & Eastern European Academic Source (EBSCOhost);
Historical Abstracts (EBSCOhost);
Humanities International Complete (EBSCOhost);
Humanities International Index (EBSCOhost);
TOC Premier (EBSCOhost);
CEEOL

This publication was funded by the Lithuanian Science Council according to Project No. LIP-079/2016 of the National Lithuanian Studies and Dissemination Program 2016–2024

Copyright © 2019 Authors. Published by Vilnius University Press This is an Open Access journal distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author and source are credited.

Žurnalas leidžiamas du kartus per metus, Priedas – kas antri metai

Redaktorių kolegija

Vyriausiasis redaktorius

Prof. dr. *Alfredas Bumblauskas* Vilniaus universitetas (Istorija 05 H)

Atsakingasis sekretorius

Doc. dr. *Tomas Vaiseta* Vilniaus universitetas (Istorija 05 H)

Nariai:

Prof. dr. *Zenonas Butkus* Vilniaus universitetas (Istorija 05 H)

Prof. habil. dr. *Bogusław Dybaś* Torunės Mikalojaus Koperniko universitetas / Lenkijos mokslų akademijos tyrimų centras Vienoje (Istorija 05 H)

Prof. habil. dr. *Sven Ekdahl* Geteborgo universitetas, Švedija (Istorija 05 H)

Prof. dr. *Robert Frost* Aberdino universitetas, Jungtinė Karalystė (Istorija 05 H)

Prof. habil. dr. *Edvardas Gudavičius* Vilniaus universitetas (Istorija 05 H)

Dr. *Magnus Ilmjärv* Talino universitetas, Estija (Istorija 05 H)

Dr. *Neringa Klumbytė* Majamio universitetas, Jungtinės Amerikos Valstijos (Filosofija 01 H)

Dr. *Michail M. Krom* Sankt Peterburgo Europos universitetas, Rusija (Istorija 05 H)

Prof. dr. *Mathias Niendorf* Greifsvaldo Ernsto Moritzo Arndto universitetas, Vokietija (Istorija 05 H)

Prof. habil. dr. *Zenonas Norkus* Vilniaus universitetas (Sociologija 05 S)

Prof. dr. *Rimvydas Petrauskas* Vilniaus universitetas (Istorija 05 H)

Dr. *Sergey Polekhov* Rusijos mokslų akademijos Rusijos istorijos institutas, Rusija (Istorija 05 H)

Dr. *Darius Staliūnas* Lietuvos istorijos institutas (Istorija 05 H)

Prof. habil. dr. *Rafał Witkowski* Poznanės Adomo Mickevičiaus universitetas, Lenkija (Istorija 05 H)

Redakcijos adresas:

Vilniaus universiteto Istorijos fakultetas
Universiteto g. 7, LT-01513 Vilnius, Lithuania
El. paštas: istorijos.studijos@gmail.com
<http://www.zurnalai.vu.lt/lietuvos-istorijos-studijos>

Straipsniai vertinti dviejų recenzentų

Indeksuojamas:

Central & Eastern European Academic Source (EBSCOhost);

Historical Abstracts (EBSCOhost);

Humanities International Complete (EBSCOhost);

Humanities International Index (EBSCOhost);

TOC Premier (EBSCOhost);

CEEOL

Leidybą pagal Valstybinės lituanistinių tyrimų ir sklaidos 2016–2024 metų programos projektą Nr. LIP-079/2016 finansavo Lietuvos mokslo taryba

Autorių teisės © 2019 Autoriai. Publikavo Vilniaus universiteto leidykla.

Tai yra atvirosios prieigos žurnalas. Žurnalas platinamas vadovaujantis Kūrybinių bendrijų licencija Priskyrimas, kuri leidžia laisvai ir neribotai naudoti, kaip mano esant reikalinga, be kita ko, kopijuoti, daryti pakeitimus ir kurti išvestinius kūrinius, naudoti komerciniais ir nekomerciniais tikslais nurodant informacijos šaltinį ir autorių.

Turinys

STRAIPSNIAI

<i>Eligijus Šmidtas</i> . Su kokia kavalerija Lietuva pasitiko kryžiuočius XIII amžiuje?	8
<i>Andrej Ryčkov</i> . Rusėniškų laiškų formuliaras Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje ankstyvaisiais naujaisiais laikais	31
<i>Brigita Zorkienė</i> . Tobulumo kelyje: XVII–XVIII amžiaus Lietuvos jėzuitų provincijos naujų charakteristika	47
<i>Leonas Nekrašas</i> . Mažasis pasienio susisiekimasis tarp Lietuvos ir Latvijos 1919–1939 metais	62
<i>Gražina Kristina Sviderskytė</i> . Herojai Lietuvoje: (de-)heroizavimo aspektas, atvejais, prieiga	76

KLASIKA

<i>Arnaldo Momigliano</i> . Antikvarinės istoriografijos iškilimas	95
--	----

ŠALTINIO PUBLIKACIJA

<i>Irena Valikonytė, Saulė Viskantaitė-Saviščevienė</i> . Apie Pauliaus Valavičiaus gyvenimą ir tragišką mirtį	111
--	-----

RECENZIJOS

<i>Adomas Žirlys</i> . Tarptautinių santykių gijas narpliojant. – Rec.: <i>Zenonas Butkus</i> , Tarp Trečiojo Reicho ir Trečiosios Romos: Vokietijos ir Sovietų politikos poveikis Baltijos šalių tarptautinei ir vidaus padėčiai tarpukaryje, Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2019	126
--	-----

MOKSLINIS GYVENIMAS

<i>Martynas Jakulis</i> . Religija, kalba, kultūra ir politika XI–XX amžiuje	129
--	-----

APIE DISERTACIJŲ GYNIMĄ

VILNIAUS UNIVERSITETO ISTORIJOS FAKULTETE

<i>Monika Šipelytė</i> . Lietuviškasis sugrįžimas į pokario miestą (apie Viltės Janušauskaitės disertaciją „Urbanistinio paveldo apsauga sovietinėje Lietuvoje: idėjos ir praktika“ ir jos gynimą)	132
<i>Antanas Petrilionis</i> . Tolimi Smolensko, Polocko ir Vitebsko kraštai (apie Andriaus Jurkevičiaus disertaciją „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės regioniniai valdžios elitai: Smolensko, Polocko ir Vitebsko žemių atvejai (1392–1579 m.)“ ir jos gynimą)	136
<i>Povilas Andrius Stepavičius</i> . Nesisuksi – negyvensi. Ekonominės Vilniaus gyvenimo realijos ankstyvaisiais naujaisiais laikais (apie Dariaus Sakalausko disertaciją „Privataus kapitalo valdymas: Vilniaus atvejais XVII–XVIII amžiais“ ir jos gynimą)	139
<i>Brigita Zorkienė</i> . <i>Finis et initium</i> (apie Mildos Kvizikevičiūtės disertaciją „Vakarų Europa XVI a. antrosios pusės – XVIII a. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kelionių raštijoje“ ir jos gynimą)	143
<i>Titus Krutulyš</i> . Lietuvos kūryba Šveicarijoje (apie Monikos Šipelytės disertaciją „Šveicarijos lietuvių politinė ir diplomatinė veikla 1915–1919 m. Lietuvos valstybingumo klausimu“ ir jos gynimą)	146

Contents

ARTICLES

- Eligijus Šmidas*. What Type of Cavalry Did Lithuanians Use to Counter the Crusaders in the 13th Century? 8
- Andrej Ryčkov*. Internal and External Structure of Ruthenian Letters in Early Modern Lithuania 31
- Brigita Zorkienė*. On the Way to Perfection: The Characteristic of Novices of Lithuanian Jesuit Province in the 17th–18th c. 47
- Leonas Nekrašas*. Lithuanian–Latvian Local Border Traffic, 1919–1939 62
- Gražina Kristina Sviderskytė*. Heroes in Lithuania: Aspect of (De-)Heroization, Case, Approach 76

CLASSICS

- Arnaldo Momigliano*. The Rise of Antiquarian Research 95

ARCHIVAL PUBLICATION

- Irena Valikonytė, Saulė Viskantaitė-Saviščevienė*. On the Life and Tragic Death of Paulius Valavičius 111

REVIEWS

- Adomas Žirlys*. The Threads of International Relations. – Rec.: *Zenonas Butkus*, Tarp Trečiojo Reicho ir Trečiosios Romos: Vokietijos ir Sovietų politikos poveikis Baltijos šalių tarp-tautinei ir vidaus padėčiai tarpukaryje, Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2019..... 126

SCIENTIFIC LIFE

- Martynas Jakulis*. Religion, Language, Culture and Politics in the 11–20th c. 129

ON THESES DEFENDED AT THE FACULTY OF HISTORY OF VILNIUS UNIVERSITY

- Monika Šipelytė*. Lithuanian Return to the Postwar City (on Viltė Janušauskaitė's thesis „Preservation of Urban Heritage in Soviet Lithuania: Ideas and Practices“) 132
- Antanas Petrilionis*. The Distant Lands of Smolensk, Polotsk and Vitebsk (on Andrius Jurkevičius' thesis „The Grand Duchy of Lithuania's Regional Ruling Elites: The Cases of the Lands of Smolensk, Polotsk and Vitebsk (1392–1579)“) 136
- Povilas Andrius Stepavičius*. The Realities of Economical Life in the Early Modern Vilnius (on Darius Sakalauskas' thesis „Private Capital Management: A Case of Vilnius in the 17–18th Centuries“) 139
- Brigita Zorkienė*. *Finis et initium* (on Milda Kvizikevičiūtė's thesis „Western Europe in the Second Half of the 16th–18th Century in the Travel Writing of the Grand Duchy of Lithuania“) 143
- Titus Krutulys*. The Creative Work by Lithuanians in Switzerland (on Monika Šipelytė's thesis „On the Statehood of Lithuania: Diplomacy and Politics of Lithuanians in Switzerland in 1915–1919“)..... 146